

Αθήνα, 8 Μαρτίου 2022

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς τους κ.κ. Υπουργούς Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων
Δικαιοσύνης

Θέμα: Η επίσημη αναγνώριση του όρου «γυναικοκτονία» από το νομικό σύστημα καθυστερεί αδικαιολόγητα στην Ελλάδα. Αίτημα και απαίτηση κάθε σύγχρονου πολίτη η υλοποίηση των δεσμεύσεων της χώρας μας για αντιμετώπιση της γυναικοκτονίας ως διακριτό ειδεχθές έγκλημα σεξιστικών αιτίων.

Σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Ισότητας Φύλου (European Institute for Gender Equality-EIGE), γυναικοκτονία είναι η δολοφονία γυναίκας ή κοριτσιού, η οποία διαπράττεται εξαιτίας του φύλου του θύματος. Άλλως, γυναικοκτονία είναι η θανάτωση γυναικών από άνδρες, επειδή αυτές «παραβίασαν» κοινωνικά/πατριαρχικά επιβεβλημένα πρότυπα και προσδοκίες συνδεόμενα με το γυναικείο φύλο.

Σύμφωνα με τις στατιστικές, η αφαίρεση της ζωής γυναικών ή κοριτσιών παγκοσμίως γίνεται για τους εξής λόγους:

- ως αποτέλεσμα άσκησης βίας από ερωτικό σύντροφο
- ως αποτέλεσμα μισογυνισμού
- για λόγους «τιμής» του πατέρα ή του συζύγου ή της οικογένειας
- στο πλαίσιο ένοπλων συγκρούσεων
- για οικονομικούς λόγους
- εξαιτίας του σεξουαλικού προσανατολισμού και/ή της ταυτότητας φύλου
- εξαιτίας ακρωτηριασμού των γυναικείων γεννητικών οργάνων («έθιμο» κλειτοριδεκτομής)
- λόγω εμπλοκής με συμμορίες, το οργανωμένο έγκλημα, εμπόρους ναρκωτικών και sex-trafficking

Η λέξη γυναικοκτονία καταγράφηκε για πρώτη φορά τον 19^ο αιώνα και συγκεκριμένα στην Αγγλία το 1801 για να υποδηλώσει τη δολοφονία μιας γυναίκας. Το 1848, ο όρος δημοσιεύθηκε στο λεξικό νομικών όρων του Wharton's. Η φεμινίστρια συγγραφέας Ντιάνα Ράσελ ήταν το πρώτο πρόσωπο που καθόρισε και διέδωσε αυτόν τον όρο στη σύγχρονη εποχή, το 1976. Ορίζει τη λέξη ως «τη δολοφονία γυναικών από άντρες επειδή είναι γυναίκες».

Ο αγγλικός όρος femicide είναι πλέον διεθνής. Έχει υιοθετηθεί και χρησιμοποιείται από τον ΟΗΕ, τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας, την ΕΕ. Σε χώρες της Λατινικής Αμερικής, όπως στη Γουατεμάλα από το 2008, η γυναικοκτονία (femicidio στα ισπανικά) έχει αναγνωριστεί στον Ποινικό Κώδικα.

Πρόσφατες μελέτες (UNODOC 2018,2019) αναφέρουν ότι το 2017, το 20% των θυμάτων ανθρωποκτονιών παγκοσμίως ήταν γυναίκες. Το 58% των γυναικών-θυμάτων ανθρωποκτονίας από πρόθεση παγκοσμίως δολοφονήθηκε από τον σύζυγο/σύντροφο ή άλλο μέλος της οικογένειάς του. Υπολογίζεται πως 50.000 γυναικοκτονίες σημειώνονται κάθε χρόνο στον πλανήτη, το οποίο αντιστοιχεί σε 137 γυναίκες κάθε μέρα κατά μέσο όρο, δηλαδή 1 κάθε 10 λεπτά.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛ.ΑΣ., μεταξύ των ετών 2013 - 2018 δολοφονήθηκαν στη χώρα μας 69 γυναίκες με αιτία την ενδοοικογενειακή βία. Πρέπει ωστόσο να ληφθεί υπόψη ότι το ποσοστό αυτό είναι στην πραγματικότητα *αρκετά μεγαλύτερο*, καθώς μέχρι τον Ν. 4531/2018 με τον οποίο κυρώθηκε η Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης, στην έννοια της οικογένειας δεν συμπεριλαμβάνονταν οι νυν ή τέως μόνιμοι σύντροφοι, ούτε τα μέρη συμφώνου συμβίωσης. Να σημειωθεί ότι μεταξύ των δεσμεύσεων της Ελλάδας στην ΕΕ όταν υπέγραψε τη ΣΤΚ το Μάιο του 2011 είναι και η νομική αναγνώριση του όρου γυναικοκτονία.

Στην Ελλάδα έγιναν - βάσει των επίσημων στοιχείων - 17 δολοφονίες γυναικών μέσα στο 2021. Δολοφονίες από άνδρες που ήταν σύντροφοι-σύζυγοι των γυναικών τις οποίες δολοφόνησαν με ειδικό τρόπο, προτάσσοντας την εξουσία που εκχωρεί η πατριαρχική αντίληψη στο ανδρικό φύλο έναντι του γυναικείου.

Με δεδομένη την αύξηση της ενδοοικογενειακής βίας στην κοινωνία μας, κρίνουμε ότι είναι επιβεβλημένη η επίσημη αναγνώριση και καθιέρωση του όρου γυναικοκτονία. Επιπλέον, η πολιτεία οφείλει να αναγνωρίζει τα σεξιστικά, πατριαρχικά, τιμωρητικά κίνητρα που υπάρχουν πίσω από κάθε δολοφονία γυναίκας από άνδρα και να τα αξιολογεί ως τέτοια στην απόδοση ποινών στους δράστες.

Η μη αποδοχή του όρου, παρά την οριοθέτηση του περιεχομένου του τόσο από το Ινστιτούτο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EIGE, 2017) όσο και από τον ΟΗΕ (Βιέννη, 2013), και η μη αναγνώριση των έμφυλων κινήτρων του δράστη, είναι πιθανό να οδηγεί σε πρακτικές συγκάλυψης, υπόθαλψης, ή και κοινωνικής ανοχής. Αντιθέτως, η νομική αναγνώριση και ένταξη του όρου γυναικοκτονία στον Ποινικό Κώδικα θα λειτουργήσει αποτρεπτικά για τους μελλοντικούς θύτες, θα εμποδίσει την επαναθυματοποίηση των θυμάτων μετά θάνατον και θα συντελέσει στην διακριτή τιμωρία του θύτη ως δράστη ειδικού σεξιστικού εγκλήματος με θύμα μια γυναίκα.

Λαμβάνοντας υπόψη όλα τα παρατεθέντα στοιχεία,

Ερωτώνται οι κ.κ. Υπουργοί:

- Πότε θα προχωρήσετε σε επίσημη νομική αναγνώριση του όρου «γυναικοκτονία»;
- Τι μέτρα προτίθεστε να λάβετε ώστε να διασφαλίσετε την αποτροπή ειδικών σεξιστικών εγκλημάτων;
- Πώς θα μεθοδεύσετε την αποδυνάμωση των πατριαρχικών στρεβλών αντιλήψεων που ταλανίζουν την ελληνική κοινωνία;
- Πώς θα αποτρέψετε την ηθική εξόντωση των θυμάτων και των οικογενειών τους από τις ανθρωποφαγικές πρακτικές των ΜΜΕ και από τις σκανδαλώδεις καθυστερήσεις στην απονομή δικαιοσύνης;
- Συμφωνείτε με τη θέσπιση διακριτών ποινών στις περιπτώσεις γυναικοκτονίας έναντι των άλλων ανθρωποκτονιών;

Οι ερωτώσες βουλευτές

Μαρία Απατζίδα

Φωτεινή Μπακαδήμα

Σοφία Σακοράφα